

Súd: Najvyšší správny súd SR
Spisová značka: 8Snz/2/2024
Identifikačné číslo súdneho spisu: 3022200256
Dátum vydania rozhodnutia: 04. 12. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Kristína Babiaková
ECLI: ECLI:SK:NSSSR:2024:3022200256.1

Uznesenie

Najvyšší správny súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu Mgr. Kristíny Babiakovej, zo sudkyne JUDr. Petry Príbelskej, PhD. a sudcu JUDr. Rastislava Dlugoša, PhD. (sudca spravodajca), v právnej veci žalobcu: Daniel Palko - Gaz-term, s miestom podnikania Žilinská 775, Považská Bystrica, IČO: 32 901 143, právne zastúpený: TAX LAW, s.r.o., so sídlom Břeclavská 3, Malacky, proti žalovanému: Finančné riaditeľstvo Slovenskej republiky, so sídlom Lazovná 63, Banská Bystrica, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutí žalovaného č. 101643398/2022 zo dňa 02.06.2022, č. 101644147/2022 zo dňa 02.06.2022, č. 101644378/2020 zo dňa 02.06.2022, konajúc o námietke zaujatosti žalobcu vznesenej proti sudcom senátu 4S Správneho súdu v Banskej Bystrici prejednávajúceho vec vedenú pod sp. zn. TN-11S/79/2022, takto

rozhodol:

Sudcovia senátu 4S Správneho súdu v Banskej Bystrici JUDr. Michaela Kútiková, JUDr. Peter Kvietok a JUDr. Lukáš Kolibáb nie sú vylúčení z prejednávania a rozhodovania veci vedenej na Správnom súde v Banskej Bystrici pod sp. zn. TN-11S/79/2022.

odôvodnenie:

1. Na Správnom súde v Banskej Bystrici (ďalej aj ako „správny súd“) je pod sp. zn. TN-11S/79/2022 vedené správne súdne konanie vo veci preskúmania zákonnosti rozhodnutí žalovaného č. 101643398/2022 zo dňa 02.06.2022, č. 101644147/2022 zo dňa 02.06.2022, č. 101644378/2020 zo dňa 02.06.2022.

Konanie o predchádzajúcej námietke zaujatosti

2. Správny súd na prejednanie veci nariadil na deň 24.09.2024 pojednávanie pred senátom 4S v zložení JUDr. Peter Kvietok (predseda senátu), JUDr. Michaela Kútiková (člen senátu) a JUDr. Ing. Linda Kovandová, LL.M. (člen senátu - sudca spravodajca).

3. V priebehu pojednávania správneho súdu dňa 24.09.2024 v štádiu oboznamovania predmetu administratívneho konania a podstatného obsahu správnej žaloby sudcom spravodajcom (tzv. referovanie alebo oboznamovanie veci) vzniesol právny zástupca žalobcu voči sudkyňi spravodajkyňi JUDr. Ing. Linde Kovandovej, LL.M. námietku zaujatosti, keď táto v rámci referovania veci označila niektoré žalobné námietky ako všeobecné a nekonkrétne, čím z jej strany malo dôjsť k dehonestovaniu právneho zástupcu žalobcu. Uvedené konštatácie sa právnenému zástupcovi žalobcu javili ako prejav zaujatosti sudkyne spravodajkyne voči strane sporu.

4. Námietku zaujatosti vznesenú na pojednávaní dňa 24.09.2024 predložil správny súd spolu s vyjadrením namietanej sudkyne na rozhodnutie Najvyššiemu správnenému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „Najvyšší správny súd“) ako nadriadenému súdu, ktorý prípisom sp. zn. 1Snz/1/2024 zo dňa 02.10.2024 vec vrátil správnenému súdu bez rozhodnutia o námietke zaujatosti, konštatujúc, že oboznamovanie veci na začiatku pojednávania sudcom spravodajcom je nesporne postup sudcu zákonom predpokladaný, a to v zmysle § 112 ods. 1 zákona č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „SSP“). Poukázal na to, že v zmysle § 87 ods. 3 SSP dôvodom vylúčenia sudcu správneho súdu nie sú okolnosti spočívajúce v procesnom postupe sudcu. Na takúto

námietku preto nemal správny súd prihliadať a v zmysle § 91 ods. 3 SSP nemala byť ani predkladaná na rozhodnutie Najvyššiemu správneho súdu.

5. Správny súd prijal Dodatok č. 6 k Rozvrhu práce na rok 2024 pre Správny súd v Banskej Bystrici (1Spr/47/2024), v zmysle ktorého s účinnosťou od 01.11.2024 došlo k zmene v zložení senátu 4S, ktorá zmena okrem iného spočívala v tom, že z neho bola vyradená sudkyňa JUDr. Ing. Linda Kovandová, LL.M., čím tiež došlo k zmene v osobe sudcu spravodajcu.

Posudzovaná námietka zaujatosti

6. Dňa 21.11.2024 pokračoval senát 4S správneho súdu v prerušenom pojednávaní vo veci vedenej pod sp. zn. TN-11S/79/2022 v zložení JUDr. Michaela Kútiková (predsedníčka senátu - sudkyňa spravodajkyňa), JUDr. Peter Kvietok (člen senátu), JUDr. Lukáš Kolibáb (člen senátu).

7. Zo zápisnice o pojednávaní zo dňa 21.11.2024 a zo zvukového záznamu tohto pojednávania, s ktorým sa Najvyšší správny súd oboznámil, vyplýva, že na pojednávaní senátu 4S konaného dňa 21.11.2024 oznámil substitučne splnomocnený právny zástupca žalobcu členom uvedeného senátu správneho súdu, že žalobcovi bolo doručené vyrozumienie Najvyššieho správneho súdu zo dňa 02.10.2024 o vybavení námietky zaujatosti podanej dňa 24.09.2024, avšak s tam uvedenou právnou argumentáciou nadriadeného súdu sa žalobca nestotožňuje. Prezentoval názor, že právny zástupca žalobcu prítomný na pojednávaní dňa 24.09.2024 nespochybňoval oboznamovanie veci, ale vyslovene iba dehonestáciu právneho zástupcu a v tomto rozsahu na námietke trvá.

8. Právny zástupca žalobcu ďalej uviedol, že negatívne vníma skutočnosť, že je tu nové zloženie senátu, pričom o tejto zmene nebol žalobca riadne upovedomený. Po vysvetlení zo strany senátu, že k zmene v zložení senátu došlo v dôsledku dodatku k Rozvrhu práce na rok 2024 pre Správny súd v Banskej Bystrici, účinného od 01.11.2024, zverejneného na internete, uviedol: „Vy musíte chápať aj účastníka konania, že keď on vzniesol na predchádzajúcom pojednávaní námietku voči sudcovi, pri ktorej sa dospelo k tomu, že sa ňou súd nebude zaoberať a na ďalšom pojednávaní tu ten sudca už nie je, aj keď si to argumentujete dôvodmi, ktoré uvádzate, navodzuje to určitý... nejaví sa to, že by súd bol nezávislý a nestranný.“ Následne namietol nové zloženie senátu, pričom tak podľa vlastného vyjadrenia učinil „z procesnej opatrnosti“.

9. Predsedníčka senátu dala právneho zástupcu žalobcu priestor na odôvodnenie námietky zaujatosti pre účely jej zaznamenania do zápisnice a toto odôvodnenie sa (po prepise z diktáfonu) stalo súčasťou písomne zachytenej zápisnice v nasledovnom znení: „S ohľadom na skutočnosť, že na poslednom pojednávaní právny zástupca vzniesol námietku voči sudkyňi spravodajkyňi JUDr. Ing. Kovandovej, LL. M., táto námietka bola predložená nadriadenému Najvyššiemu správneho súdu spolu s prípisom a so stanoviskom namietaného sudcu, pričom zo stanoviska Najvyššieho správneho súdu je zrejmé, že tento vyhodnotil, že nemajú na ňu prihliadať nakoľko ide o námietku zaujatosti podľa § 87 ods. 3 SSP, pričom však z toho vyplýva, že kasačný súd vychádzal vyslovene zo stanoviska namietanej sudkyne a zo zápisnice o pojednávaní, nebol tam zrejme predložený zvukový záznam, ktorý sa vyhotovuje, lebo sa naň vôbec neodvolávajú, a zo zvukového záznamu je zrejmé, čo kolega namietal. Že nenamietal proces oboznamovania, ale namietal dehonestáciu jeho ako právneho zástupcu, preto keď sa na dnešnom pojednávaní dozvedáme, že došlo k zmene zloženia celého senátu, je tu nová pani sudkyňa spravodajkyňa, ktorá je predsedníčka senátu, máme o tomto pochybnosti, nakoľko súd musí byť nezávislý a nestranný a musí sa tak aj javiť. Takýto spôsob obsadenia senátu v nás vzbudzuje pochybnosti o nezávislosti a nestrannosti súdu.“

10. K námietke zaujatosti vznesenej dňa 21.11.2024 sa vyjadrili všetci členovia senátu 4S správneho súdu. Z ich vyjadrení zhodne vyplýva, že v predmetnej veci sa necítia byť zaujatí. K žiadnemu z účastníkov konania ani k ich zástupcom nemajú žiadny vzťah, nie sú s nimi v príbuzenskom, priateľskom ani inom vzťahu. Nemajú žiadny osobný záujem na výsledku konania, o predmete ktorého sa dozvedeli len procesným spôsobom. Vo vyjadreniach tiež uviedli, že zmena v zložení senátu 4S oproti stavu do 31.10.2024 bola dôsledkom Dodatku č. 6 k Rozvrhu práce Správneho súdu v Banskej Bystrici na rok 2024, účinného od 01.11.2024, kedy sudkyňa JUDr. Ing. Linda Kovandová, LL. M. bola vyradená zo senátu 4S a vyčlenená na vybavovanie inej - sudcovskej (nie senátnej) - agendy. Namiesto nej bol do senátu 4S zaradený iný sudca. Túto zmenu v zložení senátu vnímajú členovia senátu 4S ako zákonnú. Rozvrh práce na rok 2024 vrátane Dodatku č. 6 je zverejnený na stránke Správneho súdu v Banskej Bystrici a tiež na stránke Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky.

Relevantné ustanovenia právnych predpisov

11. Podľa § 87 ods. 1 SSP sudca správneho súdu je vylúčený z pojednávania a rozhodovania veci, ak so zreteľom na jeho pomer k veci, účastníkom konania, ich zástupcom alebo k osobám zúčastneným na konaní možno mať odôvodnené pochybnosti o jeho nezaujatosti, alebo ak konal, či rozhodoval vo veci ako zamestnanec orgánu verejnej správy.

12. Podľa § 87 ods. 3 SSP dôvodom na vylúčenie sudcu správneho súdu nie sú okolnosti, ktoré spočívajú v procesnom postupe sudcu a v jeho rozhodovacej činnosti.

13. Podľa § 90 ods. 1 SSP účastník konania má právo z dôvodov uvedených v § 87 uplatniť námietku zaujatosti.

14. Podľa § 90 ods. 2 SSP v námietke zaujatosti musí byť okrem všeobecných náležitostí podania uvedené, proti komu smeruje, dôvod, pre ktorý má byť sudca vylúčený, kedy sa účastník konania podávajúci námietku o dôvode vylúčenia dozvedel a dôkazy na preukázanie svojho tvrdenia, ktorých povaha to pripúšťa, okrem tých, ktoré nemôže bez svojej viny pripojiť. Na podanie, ktoré nespĺňa náležitosti námietky zaujatosti, správny súd neprihliada; v tomto prípade sa vec nadriadenému správneému súdu nepredkladá. Ustanovenie § 58 ods. 1 sa nepoužije.

15. Podľa § 91 ods. 1 SSP námietku zaujatosti je potrebné uplatniť najneskôr do siedmich dní, odkedy sa účastník konania dozvedel o dôvode, pre ktorý je sudca správneho súdu vylúčený. Na neskôr uplatnenú námietku zaujatosti správny súd neprihliada; v tomto prípade sa vec nadriadenému správneému súdu nepredkladá.

16. Podľa § 91 ods. 2 SSP na opakované námietky zaujatosti uplatnené z toho istého dôvodu správny súd neprihliada, ak už o nich rozhodol nadriadený správny súd; v tomto prípade sa vec nadriadenému správneému súdu nepredkladá.

17. Podľa § 91 ods. 3 SSP ak námietka zaujatosti spočíva v dôvodoch podľa § 87 ods. 3, správny súd na námietku zaujatosti neprihliada; v tomto prípade sa vec nadriadenému správneému súdu nepredkladá.

Právne posúdenie námietky zaujatosti nadriadeným súdom

18. Najvyšší správny súd v súlade s § 87 a nasl. SSP posúdil námietku zaujatosti vznesenú právnym zástupcom žalobcu na pojednávaní správneho súdu dňa 21.11.2024. V prvom rade skúmal otázku včasnosti podania námietky zaujatosti, pričom dospel k záveru, že námietka zaujatosti bola vznesená v zákonom stanovenej lehote, čo vyplýva z komunikácie medzi právnym zástupcom žalobcu a senátom pri otvorení pojednávania dňa 21.11.2024. Motívom a bezprostredným podnetom na vznesenie námietky zaujatosti boli zmeny v zložení senátu 4S, o ktorých sa právny zástupca žalobcu dozvedel pri otvorení pojednávania dňa 21.11.2024. Dá sa teda skonštatovať, že námietka zaujatosti bola vznesená bezodkladne potom, ako právny zástupca žalobcu získal informácie, ktoré vyhodnotil ako zakladajúce dôvod na vylúčenie sudcov senátu 4S správneho súdu z prejednávania a rozhodovania jeho veci.

19. Pred meritórnym posúdením vznesenej námietky zaujatosti Najvyšší správny súd uvádza, že nestrannosť sudcu je potrebné skúmať z dvoch hľadísk, a to zo subjektívneho hľadiska nestrannosti (osobné presvedčenie sudcu prejednávajúceho prípad), a z objektívneho hľadiska nestrannosti, t. j. v danom prípade treba zistiť, či sudca poskytol dostatočné záruky, aby bola z tohto hľadiska vylúčená akákoľvek oprávnená pochybnosť (rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky vo veci sp. zn. III. ÚS 16/00). V prípade subjektívneho hľadiska nestrannosti sa nestrannosť sudcu predpokladá až do predloženia dôkazu opaku (Piersack v. Belgicko - rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva z 1. októbra 1982).

20. Za objektívne pritom nemožno považovať to, ako sa nestrannosť sudcu len subjektívne niekomu javí, ale to, či reálne neexistujú okolnosti objektívnej povahy, ktoré by mohli viesť k legitímnym pochybnostiam o tom, že sudca určitým, nie nezaujatým vzťahom k veci pristupuje. Práve tu sa uplatňuje tzv. teória zdania nezaujatosti, podľa ktorej nestačí, že sudca je subjektívne nestranný, ale musí sa ako taký aj objektívne javiť. Aj pri zohľadnení teórie zdania môže byť sudca vylúčený z prejednávania a rozhodovania veci iba v prípade, keď je celkom zjavné, že jeho vzťah k veci, k účastníkom alebo ich zástupcom dosahuje taký charakter a intenzitu, že môže vzniknúť relevantná obava z nedostatku nezaujatosti.

21. Je potrebné dodať, že sudcu možno vylúčiť z prejednávania a rozhodovania pridelennej veci len celkom výnimočne a zo skutočne závažných dôvodov, ktoré mu zjavne bránia rozhodnúť v súlade so zákonom objektívne, nezaujato a spravodlivo.

22. Najvyšší správny súd identifikoval ako jediný dôvod, ktorým žalobca podložil svoju námietku zaujatosti, iba zmenu v zložení senátu 4S, keď tento dôvodil, že s ňou nebol včas oboznámený. Zmena v zložení senátu 4S nasledovala po vybavení predchádzajúcej námietky zaujatosti Najvyšším správneým súdom (prípís sp. zn. 1Snz/1/2024 zo dňa 02.10.2024) spôsobom, s ktorým sa nestotožnil, argumentáciu Najvyššieho správneho súdu neakceptuje s tým, že na pôvodnej námietke trvá.

23. Aj keď sa právny zástupca žalobcu na pojednávaní dňa 21.11.2024 vyjadril, že na pôvodnej námietke zaujatosti trvá, nezakladá toto vyjadrenie dôvod opätovne otvárať otázku námietky zaujatosti vznesenej na pojednávaní dňa 24.09.2024, keďže táto bola spôsobom predvídaným Správneým súdnym poriadkom vecne aj argumentačne uzavretá prípisom Najvyššieho správneho súdu sp. zn. 1Snz/1/2024 zo dňa 02.10.2024. Vyjadrenie, že na pôvodnej námietke trvá, vníma Najvyšší

správny súd iba ako verbalizovaný prejav vnútorného presvedčenia právneho zástupcu žalobcu o správnosti vlastného právneho názoru. Ustanovenia Správneho súdneho poriadku upravujúce konanie o námietkach zaujatosti vznesených účastníkmi konania neumožňujú revíziu (opätovné posúdenie) už raz nadriadeným súdom riadne posudzovanej a procesne korektne vybavenej námietky zaujatosti.

24. Najvyšší správny súd okrem poukazu na zmeny v zložení senátu vyvolané zmenou rozvrhu práce neidentifikoval v námietke zaujatosti žiadne skutočnosti predvídané ustanovením § 87 ods. 1 SSP, ktoré by odôvodňovali vylúčenie či už celého senátu 4S alebo niektorého z jeho sudcov z prejednávania a rozhodovania predmetnej veci. Takéto skutočnosti žalobca netvrdí ani nenaznačuje, pričom z jeho argumentácie je dostatočne zrejmé, že jediným dôvodom na podanie námietky zaujatosti, ktorú podľa vlastného vyjadrenia podal „z procesnej opatrnosti“, boli zmeny v personálnom obsadení senátu 4S, dôsledkom čoho bola aj zmena v osobe sudcu spravodajcu.

25. Všetci namietaní členovia senátu 4S správneho súdu zhodne vo svojich vyjadreniach k námietke zaujatosti uviedli, že zmeny v zložení senátu 4S účinné od 01.11.2024 boli dôsledkom Dodatku č. 6 k Rozvrhu práce Správneho súdu v Banskej Bystrici na rok 2024, k čomu došlo v rámci procesu súladného so zákonom. V prejednávanej veci sa necítia byť zaujatí. K žiadnemu z účastníkov konania ani k ich zástupcom nemajú žiadny vzťah, nie sú s nimi v príbuzenskom, priateľskom ani inom vzťahu. Nemajú žiadny osobný záujem na výsledku konania.

26. V zmysle zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 757/2004 Z. z.“) rozvrh práce je akt riadenia predsedu súdu, ktorým sa riadi organizácia práce súdu pri zabezpečovaní výkonu súdnictva na príslušný kalendárny rok (§ 50 ods. 1 zákona č. 757/2004 Z. z.). Je to jeden z nástrojov, ktorý má k dispozícii predseda súdu na zabezpečenie riadneho výkonu súdnictva (§ 49 písm. a/ zákona č. 757/2004 Z. z.), medzi čo možno zaradiť náhodné pridelovanie vecí jednotlivým sudcom alebo súdnym senátom a zaradenie osôb podieľajúcich sa na výkone súdnictva do jednotlivých súdnych oddelení. Obsah a spôsob prijímania rozvrhu práce a jeho dodatkov je upravený v ustanoveniach § 50 až § 52a zákona č. 757/2004 Z. z. a tiež vo vyhláske Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 118/2005 Z. z. o náležitostiach rozvrhu práce v znení neskorších predpisov.

27. Sudcovia JUDr. Michaela Kútková, JUDr. Peter Kvietok a JUDr. Lukáš Kolibáb subjektívne neidentifikovali u seba dôvod na svoje vylúčenie a necítia sa byť zaujatí. Preto Najvyšší správny súd pristúpil k posudzovaniu objektívneho hľadiska zaujatosti uvedených sudcov z dôvodu prezentovaného v námietke zaujatosti, ktorým je zmena v zložení senátu 4S spôsobená zmenou rozvrhu práce. Najvyšší správny súd dospel k záveru, že zmena rozvrhu práce vykonaná zákonom predvídaným spôsobom predsedom súdu nie je takou skutočnosťou, ktorá by zakladala vzťah ktoréhokoľvek sudcu zo senátu 4S správneho súdu k účastníkom konania, k ich zástupcom alebo k predmetu konania. V tomto smere právny zástupca žalobcu neprodukoval na pojednávaní žiadne dôkazy a v podstate ani žiadnu argumentáciu, ktorá by vecnú dôvodnosť jeho námietky zaujatosti keď už nie preukazovala, tak aspoň naznačovala. Iba skutočnosť, že na nasledujúcom pojednávaní (21.11.2024) zasadal senát 4S správneho súdu v inom personálnom zložení ako na pojednávaní predchádzajúcom (24.09.2024) na podklade riadne prijatej zmeny Rozvrhu práce na rok 2024 pre Správny súd v Banskej Bystrici, nemôže byť sama osebe bez prístúpenia ďalších relevantných skutočností dôvodom na vylúčenie ktoréhokoľvek zo sudcov tohto senátu z prejednávania a rozhodovania veci, keďže nespĺňa žiadnu z podmienok stanovených v § 87 ods. 1 SSP. V prípade, ak žalobca zotrvá vo svojom presvedčení o dôvodnosti námietky nezákonného zloženia senátu 4S správneho súdu, túto námietku môže predostrieť v prípadnom kasačnom konaní.

28. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho správneho súdu v pomere hlasov 3:0 (§ 147 ods. 2 v spojení s § 139 ods. 4 SSP).

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.